

Izhaja vsako soboto ob 6. uri zvečer.

Prodaja se v tistih tržaških tobakarnah kakor „Edinost“ po 2 kr. odtis.

Naročniki „Edinosti“ dobivajo to prilogo vse leto, ako priložijo naročnini za „Edinost“ še 1 gld.

NOVIČAR

Cene oglasov v „Novičarju“ so: za pet-vestico 8 kr., za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obsegalo navadnih vrstic. Poslana, javne zahvale, osmrtnice in domači oglasi, po pogodbi

Frankovana pisma in rokopisi se pošiljati vrnitvi „Edinosti“. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Slovenskemu občinstvu!

Želja našega občinstva, da se „Edinosti“ preosnuje v dnevnik, je že stara. Prepričanje je namreč obče, da dotlej ne bomo mogli uspešno paralizovati pogubni upliv nasprotnih nam listov mej našim slovenskim občinstvom, dokler nimamo glasila, ki bode sleherni dan in sproti moglo pobijati nasprotna zavijanja in natolcevanja ter poučevati ljudstvo o raznih dnevnih vprašanjih. Ker se je ta želja v poslednjem času jela tako odločno pojavljati, da jo činitelji društva „Edinosti“ nikakor niso mogli prezirati in so isti činitelji sami prepričani o živi potrebi vsakdanjega lista, jeli so resno premišljati, kaj in kako bi bilo ukreniti. Po vestnem posvetovanju so se sicer prepričali, da z ozirom na materialne nevrščnosti ne kaže za sedaj ustanovljati dnevnika, pač pa so našli obliko, po kateri se vsaj približno uresniči gori omenjena želja našega občinstva. Ukrenili so nastopno: Počenši z novim letom izhajala bode „Edinost“ po trikrat na teden vsakrat z večerno prilogo. Razpošiljanje obeh izdanj se pa uredi tako, da dobe naročniki sleherni dan po jeden list. Obojno izdanje „Edinosti“ bode izhajalo na dveh straneh v primerno povečani obliki in bode stalo:

za jeden mesec	gld. — 90
za tri mesece	„ 2.60
za pol leta	„ 5.—
za vse leto	„ 10.—

Po tabakarnah v mestu in po okolici se bode list prodajal po **DVA** noviča.

Jutranje izdanje bode izhajalo ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. Po tej uredbi nam bode mogoče donasati najnovejše vesti.

Tržaški naročniki bodo dobivali list na dom po raznaševalcih.

Politično društvo „Edinost“ je torej storilo vse, kar je sploh bilo mogoče storiti, da ugodni želji občinstva. Na tem poslednjem je sedaj, da stori tudi ono svojo dolžnost. Ta poziv velja zlasti tistim krogom, ki so neprestanu pritiskali na odbor „Edinosti“, pomislijo naj, da smo si nakopali ogromne stroške, katere bomo morali nositi vsi, ki se nazivljemo slovenske rodoljube. Na slovenskem občinstvu je sedaj, da osigura sedanjemu poskusu vseh in s tem omogoči, da se skoro uresniči želja našega občinstva — po slovenskem dnevniku v Trstu.

„Novičar“ preneha seveda z novim letom.

Politično društvo „Edinost“ in uredništvo lista.

Dr. Lueger o izjemnem stanju.

(Govoril v seji poslanske zbornice na Dunaju dne 14. t. m.)

Razpravo o izjemnem stanju je zaključil govor dunajskega poslanca dra. Luengerja. Ta govor je velezanimiv, kajti govornik je povedal mnogokatero resnico.

Prepričani smo, da ustrezemo svojim čitateljem, ako objavimo vsaj znamenitejšee odstavke tega govora.

Gosp. dr. Luenger je najprvo dokazoval prepričevalno, da izjemnih naredeb v Pragi ni bilo treba, ker je narod češki lojalen. Govornik je grajal liberalce, „da porablja izreke cesarjeve iz pogovorov s posamičnimi osebami za političko agitacijo“. Potem pa je nadaljeval doslovno: „Politiški boj na Češkem je le prav slaba kopija boja Madjarov proti cesarju in državi; sedaj pa pomislite, kdo je v Avstriji dosegel, kar je hotel, ali uporniki zoper cesarja in državo, ali pa cesarju zvesti podaniki? Koliko dvoživih orlov so na Ogerskem pomazali in potrgali, in koliko črno-rumenih zastav so na Ogerskem povaljali v blato? Ali ne veste, da so se v letu 1866 hrabri madjarski polki dali ujeti, ali ne veste, da so se v istem letu isti polki vrnili na Ogersko kot legija, Klapkava legija, da se bojujejo proti cesarju, državi in proti svojemu kralju? Ali se ne spominjate na češčenje Košuta, ki so je nadaljevalo vzlic okolnosti, da je kralj povzdignil Budimpešto do prestolnega mesta? Ali se ne spominjate zasramovanj, katera sta morala na Ogrskem in v parlamentu pretrpeti cesarska vojska in častno znamenje častnikov? Ali se ne spominjate, kako se je postopalo s Hentzijevega spomenikom? Ponižali so se toliko, da so hoteli častniki cesarske vojske položiti vence na spomenik honvedov, dočim niso honvedi položili nikakega venca na Hentzijevega spomenik. Madjari so odklonili to zasmehovaje in zasramovaje — in vendar kaj so vse dosegli? Dobili so duvalizem; dobili so vse mogoče političke koncesije, ogrsko poveljstvo in sedaj celo ogrski dvor, gospodje Madjari, ti uporniki proti cesarju in državi, zatiralci Nemcev in Slovkov na Ogrskem. Ogrskim Slovonom se ugrabljajo otroci, Romani se zatirajo. Ali se spominjate strašnih škandalov na Sedmograškem, ko so neki deputaciji, ki je bila šla na Dunaj, ne le okna pobili, ampak tudi hiše podrli; ali se ne spominjate, da so skoro zrušili škofovo palačo? Ti ljudje niso sedaj le gospodje na Ogrskem, ti so tudi naši gospodarji in mi smo heloti Žido-Madjarov. Ali da se poslužim tudi jaz besede pesnika: „Čemu iskati v daljavi, glej, slabo je vendar tako blizo!“ Gosp. grof Fran Coronini je zagovarjal Italijane, ali v Gorici, Gradiški in Trstu so se dogodile take stvari, da je vse to, kar pripoveduje predloženo poročilo, prava igrača v primeri z onimi stvarmi. Resnica je, da stojé italianissimi tržaški podvarstvom oblasti, med tem ko se cesarju zvesti Hrvatje in Slovenci zatirajo na nečuten način.“

Na to je dr. Luenger ostrimi besedami ožigosal sebičnost in breznačajnost nemških liberalcev. Pobijah jih je z njih lastnimi besedami, s katerimi so v letu 1884 pobijali izjemne naredbe na Dunaju. Kar so takrat obsojal, odobrujejo sedaj. Govornik je zaključil z besedami: „Dá, srce ljudstva je in ostane zdravo in sila ljudstva je jaka in bode premagala svoje nasprotnike.“

NOVIČAR.

Njeg. ces. Visokost nadvojvoda Rajner praznoval je te dni petdesetletnico svoje aktivne vojaške službe. Njeg. Veličanstvo je v prisrčnih besedah čestitalo gospodu nadvojvodi.

Iz državnega zbora. Iz govora finančnega ministra Plenerja posnemljemo, da so se državni dohodki jako pomnožili v poslednjih desetih mesecih v primeri z lanskim letom. Izravni davki so se sicer skrčili za 127.150 gld., zato pa so pa narasli neizravni davki za 12²/₁₀ milijonov. Vlada bode delala z vso silo na to, da se uredi valuta, kajti pri tej stvari je zastavljena čast države. Dosedanji visoki azio ne moti vlade. Trgovinska bilancija se je jela boljšati v letu 1893. tako, da smo v zadnjih treh četrtletjih za 25 milijonov več izvozili nego lani v isti dobi. Vlada je zaustavila tiskanje bankovcev po 1 gld. S preosnovno davkov se bode livil minister. Po teh podatkih je prešel gosp. minister na politično polje. Trdil je, da se je koalicija porodila iz čutil strank. Vnanjo politiko so vprijele koalicijske stranke že pred leti; istotako se nikdo več ne dotika ustave. Stranke so se združile za pozitivno delo, za volilno reformo; prepričajo se kmalu, da njih nazori soglašajo pogostejše nego se misli. G. minister obžaluje, da se je takoj zasnova slovenska opozicijska koalicija. Pritožbe Jugoslovanov se bodo pretresale, zahteve Mladučehov pa so obrnjene proti instituciji in proti obstojnim pogojem Avstrije. To ni opozicija proti ministerstvu, ampak proti sestavi države. Vlada uvede v Češki trdno in mirno upravo in bode pospeševala materialne koristi. Tu ne gre za usodo ministerstva, ampak za največje dobro javnega življenja: za ohranitev družbinega reda, kateremu preti nevarnost od mnogih strani, za ohranitev v zgodovini častne avstrijske države.

Tako gosp. finančni minister Plener. Prostor tega lističa nam ne dopušča, da bi napisali nekoliko komentarja, ali naglašati moramo svojo posebno zadovoljnost, da se je iz takih kompetentnih ust javno priznala važnost slovenske koalicije.

Lev XIII. in staroslovenski cerkveni obred v Istri. Tržaški židovski list „Il Piccolo“ objavlja nek dopis iz Rima, po katerem je sv. Oče sprejel z velikim zanimanjem knjige, katere mu je izročil poreški škof Flapp v avdijenciji. Čitanje teh knjig da je napravilo na sv. Očeta globok utis in sklenil je odpraviti staroslovenski cerkveni obred v Istri. To je baje osebni sklep sv. Očeta, katerega izvede, ako ga ne prisilijo politički vzroki, da premeni svojo nakano. Da se ne sramujejo ljudje mazati nedolžni papir s črnolom za take budalosti!

Papež in ruski car. Barski nadškof Milinović odposlal je s papeževim dovoljenjem ruskemu carju jeden krasno vezan iztis nedavno v Rimu dotiskanih hrvatskih mašnih knjig.

Pri volitvi v zbornico zdravnikov dežele Kranjske je zmagala po nezakonitem postopanju nemška stranka. Slovenski zdravniki so uložili utok proti tej volitvi, katerega pa je zavrgla deželna vlada.

Kranjska. Slovenski zdravniki so vnovič uložili utok na ministerstvo za notranje stvari, katero je tudi ugodilo utoku ter zaukazalo, da se razpišejo nove volitve. Upamo, da z novimi volitvami postane imenovana zbornica pristno zrcalo narodnega razmerja v Kranjski: da bodo v zbornici slovenske dežele gospodovali slovenski zdravniki.

Novo italijansko ministerstvo je sestavljeno tako-le: Crispi predsednik in notranje zadeve; Blanc, zunanje zadeve; Calenda, pravosodje; Sonnino, drž. zaklad in začasno tudi finance; Saracco, javna dela; Mocenni, vojsko; Morin, mornarico; Baccelli, nauk; Boselli, poljedelstvo; Ferraris, pošto in brzojav. Kako izvedejo novi ministri Italijo iz blata, videli bomo v kratkem.

Poziv. Tržaški „Sokol“ priredi tudi letos običajni „Silvestrov večer“, pri katerem bode sodelovalo „Slovensko pevsko društvo“. — V ponedeljek dne 18. t. m. točno ob 8. uri zvečer bode v ta namen prva glavna skusnja. Želiti bi bilo torej, da se udeležijo teh vaj vsi pevci. Osobito velja ta poziv starim pevcem.

Novo pevsko društvo. V Gorici snujejo veliko slovensko pevsko društvo. V tem društvu se osnujeta tudi pevska šola in orkester.

Nova proga trž. tramwaya Corso — Via S. Antonio — Piazza Caserma — novo pristanišče, se je odprla danes. Cena je za del proge Corso-Piazza Caserma 4 nč., za vso progo pa 5 nč.

Tiskovna pravda. Iz današnjih italijanskih listov posnemamo, da je okrožno sodišče v Gorici obsodilo urednika lista „Il Rinnovamento“ na 10 dni zavora in 55 gld. globe, bivšega odgovornega urednika na 5 dni zavora in 15 gld. globe in tiskarja Obizsija na 7 dni zavora in 20 gld. globe. Danes niso še znani vzroki obsodbi.

Električna luč v Dalmaciji. V Dalmaciji so prišli na umestno misel, vporabiti silo pada Krke za gonitev strojev, kateri napravljajo elektriko. Ta elektrika se bode odvejala po žicah v Šibenik in bode torej v kratkem mesto Šibenik razsvetljeno z električno lučjo. Namerjajo uporabiti silo vodopada Krke tudi za električno razsvetljavo Zadra. Da daljava v tem ni zapreka, dokazuje dejstvo, da je mesto Frankobrod razsvetljeno z električno lučjo, katero mu preskrbuje 175 kilometrov oddaljeni vodopad pri Lauffenu.

Ponesrečen opat. Te dni je na Reki padel v morje opat Oče Bonaventura trapistov v Banjaluki. Bliščala ga je električna svetiljka, takó, da je, sprehajajoč se po obali, padel v morje. Akoprav so ponesrečenega cerkvenega dostojanstvenika spravili hitro na suho, vendar je vsled visoke svoje starosti kmalo zatem umrl.

Bombe in vedno bombe! V Barceloni na Španjolskem našli so dne 15. t. m. na javni ulici zopet dve bombi, na stečo, še predno sti se razpočili. Zaprli so več anarchistov. Evropske vlade se posvetujejo za skupno postopanje proti tej človeški kugi.

Dežela, kjer se cedi med in mleko. Iz kraljevine onkraj „velike luže“, obljubljeni deželi naših „neodrešenecev“, prihajajo od dne do dne grozovitejšee vesti. Ni še dolgo tega, kar se je izvedelo o gorostasni goljufiji — na sto in sto milijonov lir — v

